GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ DALMATINAC"
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEL

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 8.50 svaka daljnja 25 p. Priopćeno po retku D 10 — Plativ i tuživo u Šibeniku.

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 — Urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK — 30 NOVEMBRA 1935 — SPLIT — BROJ 302

1. DECEMBAR

S obzirom na golemo značenje 1. decembra, kad je izvršeno veliko djelo narodnog ujedinjenja pod slavnom Dinastijom Karađorđevića i kad je proglašeno državno jedinstvo svih Srba, Hrvata i Slovenaca, prvi put u njihovoj historiji otkad se njihovi daleki pretci doselišu u ove njihove današnje zemlje, značenje koje bi trebalo da bude više manje poznato skoro svakom Jugoslavenu, mi ne ćemo da se opširno osvrnemo na ovaj veliki historijski akt, nego ćemo, s punim srcem svetog uzbuđenja i s bolom u duši, da se ograničimo, s osvrtom na današnje prilike, na nekoliko refleksija.

Na 1. decembra čitava će jugoslovenska štampa, kao i svake godine na ovaj dan, komemorirati Proklamaciju Ujedinjenja, a u hramovima svih vjeroispovijesti služiti će se blagodarenja; visoki državni dostojanstvenici primat će čestitanja, dok će se na državnim i samoupravnim zgradama vijati državna zastava. Kako je taj dan državni praznik sve će radnje biti zatvorene. I tako će proslava obljetnica ovog velikog historijskog akta — osim proslava patriotskih društava: Sokola, Jadr. Straža, Rez. oficira i sl. — imati jedino službeni karakter.

Nakon ove konstatacije upućujemo svoju misao na sve političke vođe i prvake ove zemlje, bez razlike vjere i plemena, dakle na sve one, koji se smatraju doraslim da se stave na čelo narodnih masa i da vode politiku nacionalnog i socialno ekonomskog sređivanja, u cilju narodnog blagostanja i državne konstruktivnosti. I tako se u našoj misli redaju svi oni politički zborovi i sastanci, na kojima se okuplja na hiljade ljudi, da bi čuli vatrene govore tih vođa i prvaka o seljačkom pokretu, o hrvatskom pitanju, o velikim nedaćama ekonomske i socijalne prirode, koje su oni kadri da izliječe, o blagodatima, koje će donijeti narodu njihove partijske organizacije, o svojim vlastitim sposobnostima i stremljenjima kao i kritike čak i objede protiv one stranke i političkih ljudi, koji su njima suprotni. U našoj se misli redaju slike oltara i propovjedaonica, sa kojih se, dok bi trebala da odjekuje riječ snošljivosti i ljubavi bratske, riječ koja spaja i ujedinjuje, čuju vrlo često gromki glasovi protiv brata inovjerca, čuju se glasovi uzveličavanja stanovitih plemenskih vođa, glasovi razdraživanja i razjadinjavanja. — Vidimo nepregledne povorke narodnih masa sa sličicama i zastavicama, koje one nose po nagovoru i sugestiji svojih vođa i prvaka i slušamo molitve i pjesme, koje ujedno sa onim sličicama i zastavama nisu zajedničke cjelokupnom jugoslovenskom narodu. Pa u tim mislima, na ovaj veliki dan, nameće nam se pitanje, jesu li oni vođe, prvaci i narodni sveštenici svijesni značenja i veličine historijskog akta našeg državnog i narodnog Ujedinjenja? Znaju li oni da ovaj veliki dan znači ostvarenje vjekovnih sanja svih prošlih naših generacija, koje su gojile jugoslovensku misao i pripremale privođenje u život narodnog i državnog jedinstva? Znaju li oni da je jugoslovenski narod samo preko Golgote, u krvi i mukama, mogao da dočeka slavu svoju i svoje Uskrsnuće? Znaju li da su se u ovom velikom danu ispunili ideali Karađorđa i velikih hrvatskih sinova Gaja i Jelačića, Strosmajera i Račkog? Jesu li oni svijesni naše tužne ali i slavne historije, ispunjene divovskim borbama naših predaka za oslobođenje naše patničke prošlosti, našeg robovanja i potlačenih pravica pod tuđim gospodarima i dali se oni sjećaju, kad je prigodom oslobođenja i Ujedinjenja, našu dušu ispunjavala neizrecliva radost, kad je naime naš cjelokupni narod, poslije toliko muka i stradanja, ugledao na Kraljevskom Prijestolju ujedinjene Otadžbine Kralja svoje krvi i svojeg jezika?

Ako su pak ti politički vođe i prvaci svijesni golemog značenja našeg narodnog Ujedinjenja, jesu li oni ispitali svoju savjest i jesu li ustanovili, da u njima zbilja ima toliko spremnosti i energije, toliko pronicavosti, mira i odlučnosti, da se veliko djelo Ujedinjenja ne samo zaštiti, nego da se na čvrstim osnovima i dalje izgrađuje? Ako su pak oni i s time na čistu i ako su svijesni velike odgovornosti, koju im njihov položaj nameće pred današnjim i budućim pokoljenjima i ako oni k tome još drže, da je put, koji su izabrali najbolji i najpodesniji za ostvarenje onih ideala i da vodi u pravcu konsolidacije državne cjeline i narodnog blagostanja, tad nam ostaje neriješeno još pitanje, zašto ti vođe narodnih masa, na dan naše velike slave, na dan Slobode i Ujedinjenja, ne zažu među narod i zašto ga ne okupe u velebne zborove i sastanke, zašto na tim zborovima ne diže vatrene govore o velikom značenju historijskog akta 1. decembra 1918, kad je naš Viteški Kralj Ujedinitelj izvršio Proklamaciju Ujedinjenja Srbije sa zemljama nezavisne države Slovenaca, Hrvata i Srba u jedinstveno Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca, u našu današnju Jugoslaviju? Zašto oni svojim toplim govorima ne usade u srce naroda značajne riječi Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, riječi, kojima je na koncu tog istog svog proklamacionog govora, pred Izaslanstvom Narodnog Vijeća, uputio svoj vladarski pozdrav narodu: „Ja Vas, poštovana gospodo odaslanici, molim, da moju vladarsku riječ i pozdrav odnesete svoj mojoj miloj braći širom naše *slobodne i ujedinjene Jugoslavije*", kao i one, koje je izrekao u Manifestu od 6. januara 1919: „Dočekasmo sretni davno žuđeni dan našeg oslobođenja i našeg slobodnog ujedinjenja u nezavisnu narodnu državu, u kojoj će naša pleme živjeti punim životom i bez prepreke uživati darove, kojima je blaga božja ruka obdarila lijepu našu domovinu"? Zašto se u ovaj dan i sa oltara i propovjedaonica ne oduševljavaju narodne mase (kako to n. pr. čine talijanski biskupi i svećenici, koji donapokon polažu svoje zlatne križeve i crkveno blago za pobjedu tal. oružja) i zašto ne zabruje zvona i ne zatutnje mužari, zašto se ne okite **svi** domovi i zašto se ne razviju nepregledne povorke, poput onih u danima vrlo neznatnijeg i relativnog značenja i zašto se iz tih masa, predvođenih i okićenih našom državnom zastavom, ne izvija u ovaj veliki dan gromka i velebna pjesma naše slave i naše slobode?

Ova su pitanja potpuno na svom mjestu. Mnoge žalosne pojave i akcije daju razloga tim pitanjima, a da nas pri tome ne vodi nikakva apstraktna animoznost ili tjesnogrudnost, dokazuje najbolja rezolucija svečane skupštine „Jadranske Straže" održane od 6—8 septembra o. g. u Ljubljani, koja glasi:

„Imajući pred očima živu propagandu i razne akcije i inspiracije protiv Jugoslavije, protestira Jadranska Straža protiv svih onih, koji svojim osnovama i djelima ruše, dijele ili slabe narodno jedinstvo i državnu cjelinu, te izriče svoju odlučnu volju, da ustraje protiv svih i svakoga, tvrdo stojeći na braniku ideala, koji su vodili jugoslovenski narod u njegovoj trpljenjâ punoj historiji i koji su napokon ostvareni u velikom djelu nezaboravnog Kralja—Mučenika Aleksandra I.". J. K.

Legitimisti aspiriraju na djelove Jugoslavije

Wien 30. Premda austrijski legitimisti često ističu da oni restauraciju Habsburgovaca zamišljaju samo u sadašnjim granicama Austrije i da se odriču svake ekspanzivističke politike, to ipak novi legitimistički kalendar za 1936 god., koji je izišao u 3,000.000 primjeraka posvećuje jedno veliko poglavlje Otonu Habsburškom i pridaje mu slijedeću titulu: **Car austrijski, kralj češki, apoštolski kralj ugarske, kralj Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.** Takodjer i njegovoj braći daju se stare titule: carski knezovi, nadvojvode Austrijski, kraljevski knezovi Češke, Ugarske i HRVATSKE. Pošto se taj kalendar šalje medju sve slojeve stanovništva, jasno je kako će to odjeknuti medju onima, koji će preko zime sa nasladom čitati to propagandističko sredstvo.

Pojačanje vojnih snaga u Libiji

London 30. — Doznaje se da Talijani namjeravaju uputiti nova pojačanja u Libiji i to dvije divizije od 34 000 ljudi e da tako budu i na tom dijelu Afrike spremni za eventualnost koja bi mogla nastati, ako Engleska izvrši pritisak u Sudanu ili u Egiptu.

Kralj Đorđe u Grčkoj

Zvonjavom zvona, grmljavinom topova i neobičnom radošću dočekan je grčki Kralj Đorđe u svojoj prjestolnici (telegr. snimka)

SA ISTORIČKE OSMATRAČNICE

Jedan srazmerno vrlo veliki period vremena razdvaja nas od istoričke krune i pečata našeg ujedinjenja, — od jugoslovenskog praznika 1.og decembra 1918 godine. Taj dan je za nas jugoslovene kao sazreli plod svekolikih naših istor. težnji. I istovremeno, kakva ogromna razlika između njega, našeg prvog ujedinjenog praznika i današnjeg praznika Ujedinjenja 1.og decembra 1935 godine! Danas ovaj praznik stoji skoro bez ikakve svoje duhovne sadržine nad našim jugoslovenskim plemenom. Ono što su vjekovi nečujno komponovali i kroz istoričku neminovnost ostvarili, to velik broj današnjih jugoslovena nije u stanju da primi i sluša. Kao nedorasla, ili razmažena dobrom igrom sudbine djeca, mnogi sporošću i mržnjom odguruju jugoslovenstvo. A gle, najveći velikani Hrvata i Slovenaca, Strosmajer, Gaj i drugi, prvi dadoše ideal Jugoslavije, dok su Srbi taj bratski ideal samo vojnički i politički ostvarili. S jedne strane, najbolji i najplemenitiji rodoljubi Hrvata i Slovenaca; a s druge, ceo srpski narod, vođen instinktom šamoodržanja, izvojevali su gigantskim vekovnim naporima široki i prostrani dom za ceo troimeni jugosl. narod. Pa ipak, mnogima je u njemu vrlo tesno.

Sve što je jednom čoveku, vaspitanom u strogo državotvornom smislu, lična i državna svetinja, sve se to blasfemiše, proklinje i psuje na najodvratniji i najgnusniji način. Svekolike državne svetinje naše Jugoslavije bacaju se pod noge i javno hule kroz pesme, poklike, govore i dreku nahu-

škanih prostih ljudi. Otkuda to, da smo sada u ovom tragičnom istorijskom trenutku jugoslovenskog ujedinjenja duhovno mnogo dalje, nego li što smo to bili uoči 1914 godine? Otkuda to, da misli i osećanja najplemenitijih Hrvata i Slovenaca, životi i krv celog srpskog plemena i jugoslovenskih legija, ideali i dela naših nedavnih suvremenika i najvećih jugosl. velikana [blaženopočivšeg kralja Aleksandra i St. Radića — otkuda to, pitamo se, da se svi njihovi ideali javno hule i da se po njihovim i našim jugosl. svetinjama gazi, rije i razara.

Pred naše istoričko ujedinjenje, uoči svetskog rata, Srbija je prema Austriji stojala kao David prema Golijatu. No tu fizičku nesrazmeru snaga, još više je isticala njihova duhovna suprotnost. Tad se sudarila ne samo malena Srbija sa Austrijom, već su se sukobila dva savršeno suprotna duha. Srbi su imali svoj moral i svoje shvatanje čovječijeg dostojanstva i pravde izlivenog i utkanog u svaki nerv svog bića iz morala kosovske epopeje. Austrija je imala svoj posebni moral i shvatanja čovečijeg dostojanstva i pravde baziranog na principima sile i prava jačeg, uz to usavršavanog vjekovnim vaspitnim tradicijama političkog rimokatolicizma i makijavelizma. I kod suseda sa tako oprečnim shvatanjima moralo je doći do sudara. I eto, ta dva duhovna antipoda su se sudarila prsa u prsa, frontalno. Duh i moral kosovske epopeje odneo je istorijsku pobedu nad mračnom ideologijom sile austrijskog mesijanizma.

To je bila istorička neminovnost. I voljom Božjom, jugoslovenski narod izašao je iz te borbe državno ujedinjen. Ali, iako je istorički proces naše Jugoslavije imao tako sjajni finiš to ipak ne znači da se mi jugosloveni duhovno osećamo u jednoj zajednici. *Mi se imamo još duhovno ujediniti.* Danas 1.og decembra 1935 godine, mnogi Hrvati isto se tako osećaju nebratski prema Srbima i drugim jugoslovenima kao što je to bilo nesretne 1914 godine. Mnogi Hrvati vaspitavani u drugom duhu ne osećaju se još svojim u ovoj državi. Znači, duhovno amalgamisanje nije još izvršeno. I bez tog duhovnog jugosl. jedinstva nema snage i sadržaja ni naše istoričko ujedinjenje. Jedino je u tom znaku naša celokupna sadašnjica. *I u tom znaku je tragedija našeg narodnog jugosl. krsta.*

Tu istinu odmah su uvideli naši bogonadahnuti jugoslov. velikani, a među njima nedavni naši suvremenici blaženopočivši kralj Aleksandar i St. Radić. I oba su pala u odbranu te istine, proliviši svoju krv za naše duh. jedinstvo.

No, smutnje, trzavice i duhovno razaranje političkih partija i politikanera, uz najodvratnije pokliče i buđenja raspojasanosti prostih masa, ljudi se sada zatrovali niskim osećanjima mržnje.

I na dan ovog 1.og decembra 1935 god. naš poklič je svekolikim jugoslovenima: Natrag — na put blaženopočivšeg Kralja Aleksandra i Stj. Radića!

D. Ilić

VOJNIČKE PROTUMJERE

Rim 30. Nastojanje nekih država da se protiv Italije proširi embargo prisilila su fašističku vladu na izvanredne vojničke mjere opreznosti. Iz vladinih krugova se doznaje da je vijest o pretstojećoj zabrani uvoza u Italiju petroleja, ugljena i željeza izazvalo veliku uznemirenost.

Zbog toga se je fašistička vlada našla prinudjenom *da izvrši novi raspored svojih trupa.* Tako je opozvana naredba od 21 novembra po kojoj se imalo otpustiti 100 hiljada vojnika.

O pojedinostima vojničkih razmještaja uopće se sa službene strane ne doznaju nikakove pojedinosti.

Međutim iz privatne strane se saznaje da će Italija poslati velike odrede svojih motorizovanih četa u Albaniju da tako sebi osigura dovoz nafte, a isto će tako poslati i pojačanja u Libiju.

Prema tome Italija će na novu fazu privrednih sankcija odgovoriti vojničkim protumjerama.

Engleska premoć na Mediteranu

Pariz 30. U vezi posljednjeg razgovora izmedju Mussolinija i engleskog ambasadora sir Drummonda saznaje se da postoje izmedju Rima i Londona diametralno oprečna gledišta u pogledu omjera snaga na Sredozemnom moru. Prema tome dok še Mussolini zalaže za neku vrst neutralizacije Mediterana dotle Engleska traži svoju premoć na tom moru.

Doznaje se usput da je već između Engleske i Grčke sklopljen sporazum po kojemu Grčka stavlja engleskoj mediteranskoj floti dvije svoje luke na raspolaganje, dok pitanje Bizerte još nije riješeno, jer izgleda da se Francuska opire traženju Engleske da joj tu vrlo važnu strateškU bazu stavi u slučaju potrebe na raspolaganje.

Napeto stanje u sjevernoj Kini

Šanghaj 30. Situacija se u sjevernoj Kini znatno pogoršala otkada je nankinška vlada izdala naredjenje da se imà uhapsiti vođa sjevernokitajskih autonomista general Yin-Ju Keng. Službeni izvještaj nankinške vlade podvlači da je ona u svakom slučaju pripravna da silom uguši svaki autonomistički pokret.

Sve je to izazvalo veliku nervoznost medju strancima i kitajskim vlastima u Pekingu. Tako je vođa američ. četa u Kini i senior detašmana stranih trupa, generál Rixey izdao zapovjed da sve trupe moraju u 10 sati uvečer biti u kasarnama.

U vezi postojećih japansko—kineskih pregovora doznaje se da je japanski ministar vanjskih posala Hirota izradio program za japansko—kitajsku saradnju i uzajamnost, koji se sastoji od slijedećih tačaka:

1. Osnivanje kinesko—japanskog zajedničkog fronta protiv komunizma.
2. Obustava protujapanske propagande u čitavoj Kini.
3. Saradnja Kine i Japana u svrhu održanja mira na Dal. Istoku.

Pomoć za bezvodne krajeve

Beograd 30 Na sjedici vlade riješeno je pored ostaloga i to da se otvori kredit od 50,000.000 dinara za snabdjevanje vodom bezvodnih krajeva stime da ministarstvo gradjevina izradi detaljan predlog o kome će ministarski savjet naknadno donijeti odluku.

Odgađanje marseljskog procesa

München 30 Ugledni njemački publicisia i prijatelj Jugoslavije g. prof. Dr. K. Morocutti napisao je u „Völkischer Beobachteru“ od 28 novembra zanimivi uvodnik o gornjem pitanju.

Emailirani Sparherd prodaje se jeftino. — Informacije upitati u papirnici Bogić na obali

Pred ostavkom egipatske vlade

London 30. Već sinoć su se gradom pronijele vijesti da je sadašnja egipatska vlada podnijela ostavku. Ako to još nije sigurno će biti drugog tjedna. Kao budući pretsjednik vlade spominje se Muhamed-Paša.

Sjednica odbora Jugoslavenske Radikalne Zajednice za razduženje zemljoradnika

Odbor za proučavanje uredbe za razduženje zemljoradnika produžio je na svojoj drugoj sjednici generalnu raspravu. Sjednici je pretsjedavao potpretsjednik g. Vojko Čvrkić, koji je otvarajući sjednicu istakao, da je dosadašnja rasprava jasno pokazala, da odbor smatra, da se pravilnim rješenjem ovog pitanja ne rješava samo razduženje, već se time osigurava obnova zamrzle privrede, vraća se povjerenje i omogućava kreditiranje.

Prekooceanska poštanska služba

Javlja se iz New Yorka, da je uspjeh prvog poštanskog lijeta preko Tihog oceana izazvao veliko zadovoljstvo u washingtonskim stručnim krugovima. Ministar pošta je izjavio, da će se za osam mjeseci ustanoviti stalna prekooceanska pošt. služba.

Velika potraživanja našeg novca u Zadru

Nakon što su sankcije protiv Itali je stupile na snagu, stanovništvu naše pogranične zone u okolici Zadra zabranjeno je izvažanje izvjesnih živežnih namirnica, dočim su druge živežne namirnice, za koje nije još do danas uslijedila zabrana izvoza, mogu izvažati samo u odredjenim količinama. Tako je pojedinom našem stanovniku sa područja treće pogranične zone omogućeno izvesti dnevno do 10 kg. brašna, jedan kg. kave, dva kg. šećera it.d. Pri kupnji ovih namirnica zadarski trgovci od naših državljana prvenstveno, traže isplatu protuvrijednosti u din. a jedino u nestašici din. privoljavaju da prime isplatu u talijanskim lirama.

Interesantno je i to, da sve talijanske banke i ovlaštene mjenjačnice u Zadru isplaćuju za našu stotinjarku 29—30 Lit., dočim privatnici i trgovci za istu plaćaju od 40 do 41 Lit. Svim našim državljanima koji se često navraćaju u Zadar za kupovanje živežnih namirnica preporučuju talijanski trgovci da donašaju što je moguće više dinara, jer da će im kupnja živežnih namirnica u din. doći mnogo jeftinije nego u lirama.

Šibenik i borba za nar. stvar natrag 50 godina 12

U br. 91 dopis u tal. jeziku 23. XI., polemika sa Dalmatom, koji napada Šibenik i ruži Šibenčane, obično prostačkim izrazima. Dopis se nastavlja i u narednom br. 92.

„N.“ 13. XII. br. 95. ima vijest iz Šib. da od 6 tek. nije bilo nijednog novog slučaja ospica, niti je ko od njih umro. Zahvaljuje se g. Dru Malviću, prilikom njegova odlaska natrag u Sinj, za njegovo požrtvovno djelovanje za vrijeme ospica. — U br. 99. dne 30. XII. 87. ima vijest, da od 12 dana nema novih slučajeva ospica. — Da je „načelnik izdao proglas na građane da pomognu osiromašene obitelji u naslov oprosta nazivanja mladog ljeta.“ Javlja, da je i u Rogoznici ista pošast, ali blage naravi.

„Narod“ 4. I 1888. br. 2. Pismo iz Šib. Veseli se prestanku ospica ovako: „Zlosretni gost, koji nas je za čitavih 11. mjeseci morio, napokon nas je ostavio nakon tolika jada i žalosti.“ Govori o žalosnim posljedicama i o žalosnoj godini 86.toj, kad se bolest pojavila i o 500. žrtava od bolesti pokošenih te on.h drugih hiljadu i više stotina mučenika koji se njenim pandžama otelo. Nastavlja, kako će zgodopisac Šibenika imati jednom da napiše „mnogo crnih stranica, koje neće biti na čast ni znanosti, ni upravi, ni čovjekoljublju.“ Bolest je harala kroz skoro cijelu godinu 1887. Hvali „općeljubljenog Dra Vipauca, koji je pomagao, izlažući sebe pogibelji te mu veli: „veleuč D.re, vjeruj, da je Šibenčanin tužan što ne može da dostojno nagradi tvoje velike zasluge“..

Dopis se dalje bavi makinacijama Talijana, koji sad da varaju narod nekim zajmovima, koje da će Dr. Pini, mladi, „Dr. dei piccoli crimini“, dobiti za narod preko bečke Länderbanke. Narod da u to ime nosi darove, maraštinu, pršute, tuke i t. d. Za pravljenje molba narod plaća skupo advokatu, a zajam čekaj.

„N.“ od 10. II. 88. br. 11. u dopisu iz Šib. 4. II. ponovo hvali rad D.ra Vipauca za ospicā i uslugu za ugušenje pošasti. Veli, da je harno gradjanstvo htjelo mu prirediti jednu sjajnu oprosnu večeru, ali neke zapreke učinilše, pā se dalā samo privatna intimna večera, ali vrlo srdačna, pri kojoj mu se iskazala topla harnost. Dopis završuje: Vrli naš Vipauče, da si nam zdravo i čestito! Pratila te uvijek sreća, zadovoljstvo, blaženstvo, ko što će Te uvijek pratiti harnost šibenčana i živa ljubav tvojih prijatelja i štovatelja! Zbogom!

Iz ovih zbilja, dirljivih, toplih riječi možemo sebi predočiti, kako je teško stanje moralo biti u našem gradu za ospica i zamisliti silnu deprimovanost pučanstva na pogled umiranja najviše djece; a koje je pak moralo biti duši olakšanje i koja radost, kad je pošast prestala, a koje, opet, silno čutstvo harnosti morade ispuniti grudi šibenčana pram onome, ko je pomagao tog nemilog bića grad osloboditi. Šibenčani — barem oni stari — bili su vazda zahvalni i *meki* na svako primljeno dobro, al su znali biti i *tvrdi*, neslomljivi i neukrotivi na nanešenu nepravdu. Bog bi znao, jesu li ovaki šibenčani danas!?.. dobri i pravedni u dobru i u zlu? plemeniti u srcu za opće nar. dobro, nezavidni u duši na iskrnjega i na brata svoga rodjenoga? Koliko je dobra u Šibeniku omelā zavist!?..

(slijedi)

Dolazak g. Bana u Šibenik

'rigodom postavljanja kamena— ıeljca novoj gimnaziji, kako smo rmirani među ostalom gospodom jelovaće g. Ban Dr. Jablanović ačelnik pros. od. g. Stipčević koji se za ovu gradnju najviše i za- ali.

stanak vijeća za pretres budžeta

Referenti pojedinih općinskih od- ka podnijeli su predsjedniku grad- g poglavarstva predloge za budžet 36-37. Predsjednik sa referentom za džet ispitao je podnesene predloge rilagodio faktičnim prihodima. Pre- g samoga budžeta biće ovih dana dnesen na pregled finansijskom od- u.

Budžetska sjednica vijeća održaće polovinom decembra mjeseca, te se na njoj raspravljati o budžetima 1935 36 i 1936 37 godinu.

Za ubistvo oca osudjen na 9 godina robije

Pred v likim vijećem Okružnog suda d predsjedništvom suca g. Rendić očevića održano je juče prije podne djenje Vojinu Kutlači, starom 34 god. Kistanja, optuženom za ubijstvo a.

Prema optužnici, u noći izmedju i 27 jula t. g. optuženi Vojin u- o je svoga oca Jovana, starog 61 d.i nanijevši mu smrtonosne ozlijede ljačkim gvozdenim grabuljama. Po- je izvršenog ubistva, da bi zločin ikrio, bacio je unakaženi liješ u ri- ku Krku, gdje ga je sutradan našao ladji sin ubijenog Jovan. Optuženi stalno poricao krivicu, ali je iska- om svijedoka utvrdjeno da je on sa em bio u svadji zbog diobe imanja. sim toga na njevovom odjelom na- ene su krvave mrlje, za koje je a- alizom utvrdjeno da potiču od ču- ečje krvi, a u njegovoj kući pod po- ljem nadjene su krvave grabulje kojima je zločin izvršen. Okrivljeni branio da mu je sve ovo podme- uto.

Oko jednog sata izrečena je pre- da, kojom je Vojin osudjuje na 9 dina robije i gubitak časnih prava.

alonski kvintet u hotelu „Krka"

Počev od nedjelje 1 decembra pā a dalje, sviraće u hotelu „Krka" je- an odličan salonski kvintet. Reper- are ove kapele je vrlo obilan i ra- novrstan, sastavljen iz klasične mu ke modernih komada kao i sevda- nka, tako da će zadovoljiti svačiji kus.

Koncerat g. Prišlina

Naš poznati pianista prof. Ivo Pri- in održati će 7. decembra u dvora- i Sokolskog doma u 9 sati na veče oncert. Na programu su djela: Scar- ttia, Mozarta, Beethovena, Brahmsa Chopina.

Program proslave Prvog Decembra

Povorka — Blagodarenje u crkvama — Polaganje kamena-temeljca novoj gimnaziji — Sokolska akademija

Velike pripreme koje se vrše za proslavu Dana Ujedinjenja privode se kraju. Kao i ranijih tako i ove godine Prvi Decembar proslaviće se na vrlo svečan način. Biće to jedna lijepa i grandiozna manifestacija jugoslavenskoj misli.

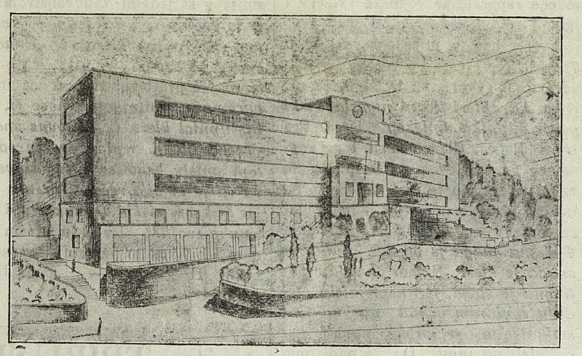
Večeras, noći dana Ujedinjenja biće svečana povorka. Na poljani Kralja Petra u 8 sati formiraće se povorka. Na čelu će ići odred od oko 20 konjanika sastavljenih od težaka iz Šibenika i okolice. Pored glazbā učestvovaće i sva nacionalna i ostala gradska društva. Gradsko poglavarstvo izdalo je proglas, kojim se poziv|e građanstvo da u što većem broju učestvuje u ovoj manifestaciji. Sa poljane Kralja Petra povorka će ići oko Učiteljske škole, zatim na građu, zagrebačkom ulicom, Kralja Tomislava ulicom, pa preko obale, gdje će se održati par govora.

U nedjelju prije podne u svim crkvama održaće se svečana blagodarenja, kojima će prisustvovati sva zvanična lica i predstavnici gradskih društava.

U 11 sati, poslije završenih blagodarenje, obaviće se svečan čin polaganja kamena temeljca novoj gimnaziji ispod Šubićevca. Sam čin polaganja i osvjećenja zgrade izvršiće zamjenici pres. biskupa i pres. episkopa koji će takođe prisustvovati ovoj svečanosti. Pored zvaničnih lica i predstavnika društva iz Šibenika, predviđa se dolazak i nekih uglednih lica sa strane. Između ostalih prisustvovaće predstavnici najviše školske vlasti i banovine.

U jednoj metalnoj epruveti biće u temelje uzidana povelje na kojoj piše: *„Ovoj zgradi, državne realne gimnazije u Šibeniku, zasnovanoj za vladanja Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, započetoj za vladanja Njegovog Veličanstva Kralja Petra Drugoga, bi položen temeljac na općinskom zemljištu banovinskim sredstvima, na praznik Ujedinjenja 1 decembra 1935 godine, za ministra prosvjete Dobrivoja Stošovića i bana Primorske banovine Josipa Jablanovića, na korist, nepredak, ponos sinovima Jadrana".* Ovu povelju vrlo je lijepo i umjetnički izradio prof. g. Ivo Janković, a izložena je u radnji „Bojanić i Grabovac". Poslije čina polaganja kamena temeljca održaće se nekoliko govora.

Na veče u Sokolskom domu priredjuje se svečana Sokolska Akademija, čiji je program vrlo obilan i lijep. Poslije programa biće ples

PROJEKT NOVE GIMNAZIJE U ŠIBENIKU

NARODNA ŽENSKA ZADRUGA U ŠIBENIKU pozivlje sve svoje članove da u većem broju sudjeluju manifestacionoj povorci, koja se održava večeras u 8 sati.

Povorka kreće sa poljane Kralja Petra, koje je mjesto odredjeno kao mjesto sakupljanja.

U OFICIRSKOM DOMU večeras održaće se uobičajeno drugarsko veče. Početak oko 9 sati nakon svršene manefestacione povorke.

Glazbene priredbe u učiteljskoj školi

Pošto je otvorom I razreda povećan broj đaka to će se kako doznajemo u toku ove školske godine održati nekoliko glazbenih priredbi pod vodstvom M.a gosp. Karamana.

U tu svrhu je već zatražen kredit za popravak sveukupnih školskih glazbala.

KONCERAT SOKOLSKE GLAZBE

Sokolska glazba održaće u nedjelju prije podne na poljani Kralja Petra promenadni koncerat. Program je sastavljen iz nekoliko odličnih komada. Koncerat će trajati od 11.30 do 12.30 sati.

Izvanredna godišnja skupština G.Š.K. „OSVITA"

U nedjelju po podne u pet sati u klubskim prostorijama održaće se izvanredna godišnja skupština G. Š. K. „Osvita". Na dnevnom redu je biranje nove uprave i eventualije.

DOBRO UVEDENA RESTAURACIJA u Zagrebu, u najprometnijoj ulici centruma, sā preko 80 abonenata i 150 obroka dnevno, prodaje se rādi bolesti. Stanarinā niska, a kapital za kupnju potreban oko Din 60.000.— Mjesečno promet Din 60.000.- Ozbiljne ponude, uz isključenje agenata, na adresu: Juričević, Zagreb. Maksimirska 47. I. kat.

JAVNA ZAHVALA

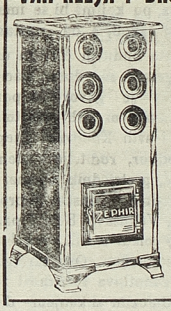
Za iskazano sažaljenje prigodom smrti, i iskaze počasti prigodom sprovoda naše mile majke

Amalije ud. Petricioli
roď. de Lettis

harno zahvaljujemo Gospodi Uprave Općine Sali, Gospodinu Župniku i cijelom stanovništvu mjesta Sali.

Marija ud. Marčelić i
Viktorija Rendić Miočević

Trgovina željezne robe
IVAN RELJA i DRUG - Šibenik

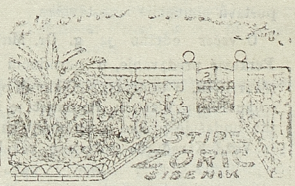

Bogat izbor raznih nožića za brijanje.

Skladište i samoprodaja štednjaka „Eva" za koje jamčimo za svaki komad.

Prodaja peći „ZEPHIR" i ostalih vrsta peći.

Cijene umjerene

Izrađuje VJENCE i BUKETE iz —svježeg i umjetnog cvijeća—

Avantura Češkog novinara na procesu u Aix en Provencu

Osumnjičen da je terorista

Praski veliki dnevni list „České Slovo" je kao specijalnog izvještača poslao na proces u Aix en Provence svoga saradnika F. Meleuna, koji je samo doživjeo neprijatnu avanturu s policijom, jer je bio osumnjičen da je terorista i da ima lažnu putnu ispravu. Ali pustimo ga da sam priča:

Ravno pred nedjelju dana u pola sedam sati ujutru prijavila mi se u hotelu u Aix en Provencu posjeta. Prijavila se kratko, ali sam je odmah primio:

„Police".

Ušli su dva detektiva, policajac i sanjivi hotelijer. U opsednu tom Aixu smo bili već navikli na izvanredne mjere bezbjednosti i tako sam bez protesta pružio detektivu putnu ispravu. Klimnuo je glavom, prstom je pokazao na pižamu i „obucite se!"

Počeo sam protestirati. Uzalud.

„Uzmite sve svoje stvari i platite hotel".

Pokupio sam sve stvari i platio hotel. Dotle je već jedan detektiv rastavio postelju, razbacao duseke, pretresao čaršave — i zna se nije našao ni bombe, ali ni mizeran revolver. Sav tehnički napredak dvadesetog vijeka je kod mene koncentrisan na pisaću mašinu i tako su detektivi pregledali bar tu mašinu.

Krenuli smo u kvart. Pješke.

U sedam sati — na tornju pored gradske kuće i kvarta je sat — sam već sjedeo pred inspektorom. Prvo se počeo raspitivati za moje poreklo. U protokol je zapisao sve detalje, poslije čega je svoje ljubopitljivo interesiranje uperio na moju djelatnost za poslijednje pola godine. To sam već znao da nećemo daleko otići. Mašio sam se za džep... što je dalo podstreka za temeljni tjelesni pretres... i počeo sam vaditi posjetnice. Bilo je tamo mnogo francuskih i jugoslovenskih imena s dugačkim tutulama, za koje je inspektor s divljenja dostojnim detektivskim talentom pomislio, da bi teško svoje posjetnice davali sumnjivim licima.

To je bio prvi udarac sumuji. Odmah sam imenovao nekoliko ljudi, koji se mogu pronaći telefonom i koji će za mene garantirati. Inspektor je istrčao napolje, pozvao je stražu. Vratio se da dalje dozna, da predsjednik suda i pretsjednik tamošnjeg sindikata novinara imaju svježe preporuke za moju nslenkost.

Opet je istrčao, opet straža i opet se smjesta povratio.

Nije htio više ništa da čuje, nego

Knin

PREOTVORENJE GIMNAZIJE

Predavanje o Filipu Višnjiću

U utorak, 26 XI svečano je započela obuka na preotvorenoj državnoj gimnaziji. U jutro slavljenje zvona u obadvije crkve i lepršanje državnih zastava, pa povorka djećice i njihovih roditelja od zgrade gimnazije do katoličke i pravoslavne crkve, služba Božja u crkvama, sve je davalo Kninu neko svečano i dostojanstveno raspoloženje. U 10 sati prije podne prostrana dvorana II razreda bila je dupkom puna uzvenika, pretstavnika civilnih i vojnih vlasti, pretsjednika svih nacionalnih i humanih društava. Pozvanike je pozdravio gosp. Stanko Sekanina, pretsjednik odbora za uspostavu gimnazije, zatim je govorio g. prof. P. Vrpoljak koji je ujedno i vršilac dužnosti direktora. Njegov govor bio je pozdravljen, jer je odisao ljubavlju za odgoj djece i za skrb mladog zavoda kojemu će on da posveti najveću pažnju i ljubav. Zatim je g. Dr. Mirko Perković, u ime odbora, pročitao brzojavke, upravljene Nj. Vel. Kralju Petru II., ministru prosvjete, banu primorske banovine, Dr. Niki Novakoviću, narod. poslaniku i g. prosvjet. načelniku prof. N. Stipčeviću. Izniievši rad odbora i požrtvovnost učeničkih roditelja oko adoptacije zgrade za gimnaziju istaknuo je, tada, važnost gimnazije za Knin i uopće za ovu sjevernu Dalmaciju. Osobito je podvukao zasluge g. narod. poslanika Dr. N. Novakovića koji svojim zauzimanjem u Beogradu isposlovao ovaj kulturni zavod za Knin. Po svojoj nastavničkoj praksi g. je Dr. Perković razvio nekoliko pedagoških načela, po kojima bi se imao rukovoditi ovaj zavod, a da postane žarište i žilište budućih čestitih državljana i pregalaca za dobro nacije i države. Njegov je govor bio pozdravljen odobravanjem svih prisutnih. U ime općine i svih Kninjana lijepo je pozdravio odbor, roditelje i učenike g. S. Boglić, pretsjednik općine, a gospođa pretsjednica ženske dobrotvorne zadruge, Vukosava Boglić pozdravila je ovaj mladi zavod zaželivši mu najbolju budućnost. Ova skromna ali zanosna i ganutljiva svečanost završena je zajedničkim slikanjem djećice, roditelja njihovih, odbora za uspostavu gimnazije i nastavnika.

U večer održao je g. Dr. Mirko Perković predavanje, u narodnom universitetu, o pučkom, genijalnom pjesniku Filipu Višnjiću. Predavač je iznio ondašnje prilike u Šumadiji kada je Vožd Karađorđe pokrenuo revoluciju protiv silnika, dahija i kako je slijepi guslar Višnjić, kao nekom nadnaravnom odlukom, došao sa Voždovim četama iz Bosne u Šumadiju da pjesmom ovjekovječi taj sudbonosni ustanak Šumadinaca za oslobođenje Srbije od tuđeg ropstva. Lijepo je istaknuo karakteristike Višnjićevih pjesama, njihovu originalnost, socialnu tendenciju i realističku notu, pa je taj pučki guslar—slijepac postao u našoj knjizi lijepoj prvim socialnim i realističkim pjesnikom, a ujedno i živim historikom prvog, velikog ustanka Karađorđeva koji je time udario temelje našem općem oslobođenju. Pročitao je krasnu Višnjićevu pjesmu „Početak ustanka na dahije“ koja je silno djelovala na slušaoce. Predavač je bio pozdravljen od prisutnih toplim odobravanjem.

IZ SINJA

SLAVA 7. ARTILJERIJSKOG PUKA

Dne 25 tek. mj. 7 artiljerijski puk u Sinju proslavio je svoju slavu, a to je dan kad je naša narodna oslobodilačka vojska ušla u u Sinj 1918. U jutro po običaju u 10.30 bijaše bogoslužene i sjećenje kolača. Prisustvovali su predstavnjci vlasti svih nacionalnih društava i mnogo građana Pred vojnicima i građanstvom komandant mjesta i komandant puka gosp, pukovnik Ljud. A. Kozel održao je govor, u kojem je iznio glavne crte iz naše povijesti sa osobitim isticanjem onih momenata, koji su težili našem narodnom Ujedinjenju i Oslobodjenju. Govoreći o važnosti naše narodne države pozvao je vojnike da čuvaju tekovine, koje su rijekama krvi otkupljene i završio svoj govor s poklikom: „Čuvajmo Jugoslaviju“ i „Živio Kralj Petar II“. Ovoj slavi prisustvovali su i svi đaci naše realne gimnazije sa svojim profesorima, a prije toga g. direktor E. Štefan govorio je učenicima o raznim događajima i svojim dobrovoljačkim uspomenama iz svjetskog rata. Priređena je bila i zakuska. Poslije podne priredili su oficiri 7 puka jedan interesantni, u Sinju još neviđeni i vrlo uspjeli „concours hipp que“ sa jednostavnim i kombinovanim preponama, na kojemu se osobito istakao gosp kapetan Đurić na konju svom Strijelcu. Podoficiri 7 puka priredili su također konjički kamsel, koji je bio vrlo dobro izveden. Uz neke nacij. deklamacije započelo se vojničko veselje i igre.

Uvečer bila je priređena večera u 7 puku. Na večeri je rečeno lijepih zdravica i govora, ali treba istaknuti jedan *karakterističan, jugoslavenski govor župnika sinjskog* veleč. O. Fra Leona Bajića. Glavne misli toga značajnog govora ove su: Gosp. župnik rekao je, da mu je čast, što može na ovoj slavi, da uzme riječ u ime klera. Država ima dva dijela: tijelo i duh. *Tjelesna snaga je vojska, duhovna snaga je kler.* Našem *narodu potrebna je sloga, jer neprijatelji gledaju zavidnim očima na nas sa svih strana, a najveći nam je neprijatelj na jugu.* On je podjarmio nepravedno našu braću u Istri, koja željno i teško očekuju čas oslobođenja, t.j. onakav čas, kad naša *današnja jugoslavenska vojska* pobjedonosno i triumfalno uđe u te slavne krajeve onako, kako je *srpska vojska* došla ovamo 1918. Rekao je još da je dolazak i prolazak *srpske vojske 1918* ostavio u njegovoj duši najmilije uspomene i da su mu to i danas najdraži časovi. Spomenuo je artiljerijskog majora g. Pavlovića, koji je tad došao ovamo i kojemu je pri dolasku rekao: *„Gosp. majore, ja Vas šaljem u Srbiju kao Hrvata. a ja ću ovdje ostati kao Srbin“.* I govoreći još u tom smislu *bratstva i jugoslavenstva* završio je svoj govor poklicima: „Živila naša država Jugoslavija“, „Živila jugoslavenska vojska“, „Živio komandant cijele naše vojske naš dični kralj Petar II.“

Obzirom na današnje prilike u ovoj sinjskoj krajini i na političko agitovanje klera prije majskih izbora pa sve do danas, obzirom na mnoge zborove, koji su se održavali u „katoličkom domu u Sinju“ i na kojima su govorili mnogi zastupnici klera, ali ne u jugoslavenskom smislu obzirom i na one događaje prigodom „Alke“ čiji su uzročnici vrlo dobro poznati — mi smo, u interesu sređivanja naših nesretnih prilika i mržnje, koja se otvoreno ili prikriveno sije u narodu proti Srbima i jugoslavenskoj ideologiji, mi smo morali izniети ove glavne misli u govoru veleč. župnika sinjskog sa jednim zadovoljstvom: *jer je to rečeno iz usta jednog uvaženog zastupnika klera i „duhovne snage“ u državi*, pa makar i u — zatvorenom prostoru; ali i sa jednim — *ogromnim upitnikom: hoće li neki zastupnici klera i „duhovne snage“ proslijediti i radom u narodu u tom smislu bratstva i jugoslavenstva ili je to bilo rečeno prema onoj „u kakvom si kolu, onakovu i pjesmu pjevaj!!?“* Jer i u našem javnom i političkom životu danas ima nekih Hristovih — „pobijeljenih grobova“.

J. B.

širite »TRIBUNU«

Za 20 Dinara dobivate u Tiskari E. Vitaliani i Sin — Sibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotavanje.

Bračni par HÖrbiger

Poznati filmski glumci Attila Hörbiger i Paula Wessely vjenčali su se ovih dana u Beču.

Murter

Poslije više godina uspješnog rada na polju narodnog prosvećivanja, ovih dana napustiše nas dvije naše vrle, marljive i radišne učiteljice: Filomena Pavica Fulgosi.

Roditeljski sastanak, održam prem njihov odlazak, najbolji je dokaz o danosti i zahvalnosti roditelja, na uloženom trudu i ljubavi oko njihove djece. Sa blagoslovom na ustima, suzom na očima, roditelji su se oprastali od svojih dobrih učiteljica. Ova ljubav i privrženost zahvalnih roditelja, kojom oni naplaćuju dobrotu i požrtvovnost, neka im bude najbolja utjeha i podstrek u teškom ali plemenitom i uzvišenom učiteljskom zvanju.

Lijepa uspomena koju ostavljaju među roditeljima, učenicima, narodom i kolegama, služi im samo na ponos i diku.

Želeći od srca njihov odlazak i novo mjesto službovanja želi o najbolji uspjeh, a u životu svaku sreću. Roditelj.

se bacio na kufer. Niko nema na čelu napisano da je terorista, ali ja sam ih savršeno razočarao. Nekoliko čistih košulja, nekoliko prljavih, rečnik, blok, papiri, četke. Inspektor se tome nije zadivio i shvatio sam to. Terorista s prljavim rubljem.

Inspektor je tragao dalje. Našao je kutiju cigareta „Egypt“, uzeo ih je u ruku i počeo je monolog.

„Nama se ne smijete čuditi. Moramo biti oprezni. Moramo istraživati sve. Uostalom nemate brata? Nije ovdje? U Francusku je stigao neki vaš imenjak s lažnom putnom ispravom. Isto novinar iz Praga. Meni se to nije baš dopadalo. Ja znam Čehoslovake, dugo sam bio na granici u Kehlu i Strasburgu, nikada nisam sreo nijednog vašeg imenjaka, nijednog takovog nisam imao u ruci. To nije pravo čehoslovačko ime. Pa ja vas bar znam. Napušio sam se egipatskih cigareta i dobre su“.

Došao je viši inspektor udario me je okom i otišao. Inspektor je ostao sam sa mnom. Počeo je pakovati moje stvari, izvinjavao se — zabuna. Moga lažnog imenjaka je morao tražiti na drugom mjestu. Svi poznanici — imao sam ih u Aixu već dosta — garantirali su za mene. Ponuđenu prätnju sam vrlo rado odbio, u hotel ću pogoditi i sam.]

Za deset minuta devet sam opet postao neinteresantan, običan čovjek s čistom [kartom. Moja teroristička djelatnost se završila ali tog dana je još jednom oživjela. U podnevnim izdanjima marsejskih listova Le Marseille-Soir, Le Radical, Le Soleil. Poslje podne je doputovao i marsejski vicekonzul Z. Nemeček, da mjesto mene primi izvinu u gradskoj kući i na policiji sve je bila zabuna. Zamjenik prefekta se telefonski izvinio pretsjedniku tamošnjeg sindikata. Novinari, koji već sve znali još prije nego što sam ušao u sudsku dvoranu, dočekali su me s „dobar dan, ustašo“. Ocrili su se i imali su šta da telefoniraju za prvo izdanje! Nisam okljevao da ih uvjerim, da zaista ništa ne znam o nekom „dopelgengeru“ s lažnom putnom ispravom. I tako se svaka teroristička djelatnost završila lokalnom vjesti, da „istraga često izaziva čudnovate komplikacije“. Danas ujutro smo saznali, da je naš češki kolega F. M., dopisnik „Českog Sleva“ iz Praga, dva sata držan na policiji, dok se utvrdi njegov pravi identitet.